

Dokumenttype	NOU 1986:6	Dokumentdato	1985-12-20
Tittel	Erstatning til fiskere for ulemper ved petroleumsvirksomheten		
Utvalgsleder	Fleischer Carl August		
Utgiver	Olje- og energidepartementet		
Oppnevnt	1980-10-10	Sider	173
Kapittel	1 Innledning 4 Sammendrag		

Her følger en kort orientering om hva utvalgets forslag i hovedtrekk går ut på.

Utvalgets flertall, bestående av åtte medlemmer, legger frem et utkast til særlige regler om kompensasjon og erstatning til norske fiskere. Reglene er ment inntatt som et nytt kapittel VI i lov av 22 mars 1985 nr 11 om petroleumsvirksomhet. Lovutkastet består av fem deler. Del 1 har innledende bestemmelser om virkeområde og definisjoner. Del 2 gjelder beslagleggelse av fiskefelt. Del 3 gjelder forurensning og avfall. Del 4 gjelder innretning m.v som volder skade, og del 5 har avsluttende bestemmelser om ikrafttredelse.

Utvalgets mindretall, bestående av to medlemmer, fremmer forslag om at kompensasjon ved beslagleggelse av fiskefelt ytes gjennom eksisterende fiskeripolitiske virkemidler. Ved erstatning pga forurensning og avfall foreslås gjeldende ordning med statsansvar opprettholdt. For så vidt angår innretning m.v som volder skade mener mindretallet at dekningsmåten bør være den samme som for skade som følge av forurensning og avfall.

Nedenfor følger en nærmere gjennomgang av de enkelte bestemmelser i flertallets lovutkast.

§ 45 i del 1 regulerer for det første virkeområdet for kap. VI, herunder forholdet til den øvrige petroleumslov. Det slås bl.a fast at kapitlet ikke gjelder forurensningsskade som følge av utstrømming eller utslipp av petroleum som nå er regulert i petroleumslovens kap. V. På den annen side kommer de øvrige reglene i petroleumsloven, derunder reglene i kap. V, til anvendelse på kap. VI så langt de passer og ikke strider mot bestemmelsene i kap VI. Derved får bl.a lovens definisjoner og reglene om virkeområde anvendelse. For så vidt angår virkeområdet skal det dog bemerkes at de nye kompensasjons- og erstatningsreglene bare er foreslått å gjelde overfor norske fiskere.

For det annet inneholder § 45 definisjoner av begrepene avfall og norske fiskere.

Del 2 regulerer kompensasjon til fiskere som følge av beslagleggelse av fiskefelt. § 46 statuerer et objektivt ansvar for rettighetshavere som beslaglegger fiskefelt i henhold til tillatelse eller ved godkjenning av utbyggingsplan etter petroleumslovens kap. II og III. Ansvaret gjelder dog bare i den utstrekning fisket er blitt umuliggjort eller vesentlig vanskeliggjort. Gjenstand for kompensasjon er det økonomiske tap som er påført enkelte fiskere, grupper av fiskere og utøvelsen av fisket sett under ett. Ansvaret etter § 46 gjelder også tap som oppstår etter at rettighetshaverens tillatelse er bortfalt, eller bruken av de aktuelle innretninger er endelig opphørt.

Det er meget tvilsomt hvorvidt fiskerne etter gjeldende rett kan kreve kompensasjon for tap av fiskefelt. Særlig gjelder dette utøvelsen av fisket sett under ett. Utvalget antar at reglene i § 46 er nye i forhold til gjeldende rett.

§ 47-49 gjelder saksgangen. Utvalgets flertall foreslår egne og separate ordninger for

- fastsettelse av kompensasjon
- innbetaling og forvaltning av kompensasjonsbeløp og
- anvendelse og fordeling av innbetalte kompensasjonsbeløp.

Fastsettelsen av kompensasjon etter § 47 kan skje på to måter: enten administrativt eller ved voldgift. En administrativ fastsettelse forutsettes å skje i tilknytning til fastsettelsen av vilkår for tillatelser

og godkjenning av utbyggingsplan. Kompensasjonen kan fastsettes helt eller delvis som et engangsbeløp, som faste årlige beløp eller som midlertidige årlige beløp. Den enkelte fisker har ingen partsrettigheter på dette stadium av saksgangen. Bare den som søker om tillatelse m.v og fiskernes sentrale organisasjoner gis anledning til å uttale seg.

Etter at kompensasjon er fastsatt skal beløpet innbetales til et eget fond, jfr. § 48. Utvalgets flertall har ikke funnet å gi nærmere regler om fondets virksomhet. Bakgrunnen er at man foreløpig ikke kjenner eksakt til størrelsen av de fremtidige kompensasjonsbeløp. § 48 forutsetter at Kongen gir nærmere forskrifter når slik kunnskap foreligger.

Ett medlem av flertallet støtter ikke forslaget om å la kompensasjonsbeløpene gå inn i et fond. Etter dette medlems oppfatning bør en fremtidig forvaltningsordning av kompensasjonsbeløpene på det nåværende tidspunkt ikke låses fast til en fondsordning. Dette medlem foreslår derfor at Kongen kan gi forskrifter om innbetaling og forvaltning av kompensasjonsbeløp, herunder om opprettelse og innbetaling til særskilte organer.

Ved anvendelse og fordeling av innbetalte kompensasjonsbeløp skal det etter § 49 legges vekt på de samme prinsipper som lå til grunn for den opprinnelige kompensasjonsfastsettelse. Anvendelse og fordeling foretas av en nemnd som vil tre i funksjon ved at enkelte fiskere, grupper av fiskere og fiskerinæringen sett under ett reiser krav overfor nemnda. Nemndas, eventuelt klageinstansens vedtak, har samme virkning som en rettskraftig dom. § 49 oppstiller kompetanse for Kongen til å gi nærmere regler om anvendelse og fordeling, om opprettelse av organer og om saksbehandlingen forøvrig. Bakgrunnen er også her at en foreløpig ikke kjenner til det eksakte fremtidige omfang av en kompensasjonsordning.

Ett medlem av flertallet støtter ikke forslaget om nemndbehandling. Dette medlem mener at man foreløpig ikke har nok erfaringsgrunnlag til å etablere en bestemt administrasjonsløsning, og foreslår derfor at Kongen kan gi nærmere regler om opprettelse av særskilte organer. I forlengelsen av dette standpunkt går medlemmet også i mot forslaget om at nemndas vedtak har samme virkning som en rettskraftig dom.

Del 3 omhandler erstatning for forurensning og avfall. Reglene erstatter i stor grad forskrifter for en midlertidig erstatnings- og kompensasjonsordning til norske fiskere for tap forårsaket av forsøpling fra oljevirksomheten av 27 februar 1981. På bakgrunn av reglene om forurensningsskade i petroleumslovens kap. V forventes reglene i del 3 å få størst betydning for skade som følge av avfall.

§ 50 oppstiller et objektivt ansvar for rettighetshaveren for økonomisk tap som følge av forurensning og avfall fra petroleumsvirksomheten. Etter annet ledd gjelder rettighetshavers ansvar også forurensning og avfall som følge av trafikk med forsynings- og hjelpefartøy samt ved forflytning av innretning til eller fra vedkommende felt. Annet ledd innebærer en viss utvidelse i forhold til petroleumslovens saklige virkeområde. Tredje ledd presiserer at det tap fiskerne kan kreve erstattet også omfatter reduserte fiskemuligheter, derunder tap som følge av at fiskefelt helt eller delvis må oppgis.

§ 51 har regler om solidaransvar for rettighetshaverne, for skade som nevnt i § 50, dersom skadevolder ikke kan identifiseres og skaden kan tenkes å være forårsaket av virksomhet i tilknytning til vedkommendes tillatelse.

Nærmere saksbehandlingsregler for krav i forbindelse med forurensning og avfall er gitt i § 52. Utvalgets flertall foreslår også her nemndbehandling. Nemndas, eventuelt klageinstansens vedtak, har etter omstendighetene samme virkning som en rettskraftig dom. Videre åpnes det for domstolbehandling av klageinstansens vedtak. På dette punkt avviker løsningen i § 52 fra løsningen i § 49 vedrørende anvendelse og fordeling av kompensasjon. Også etter § 52 er det meningen at Kongen skal gi nærmere forskrifter.

Del 4, jfr. § 53, omhandler innretning m.v som volder skade. Her har utvalgets flertall særlig tenkt på skade voldt fiskeredskaper i forbindelse med legging og drift av rørledninger. Rettighetshaveren er objektivt ansvarlig for slik skade. Saksbehandlingsreglene i § 52 får tilsvarende anvendelse.

§ 54 i del 5 inneholder reglene om ikrafttredelse. Erstatningsreglene i del 3 og del 4 vil bare få anvendelse overfor begivenheter som inntreffer etter at kapitlet er trådt i kraft. For så vidt angår del 2 har utvalgets flertall funnet at reglene ikke skal gjelde beslagleggelse som følge av utbyggingsplan godkent av departementet før kapitlets ikrafttredelse.

Tre av medlemmene i flertallet foreslår at reglene i del 2 gis generell anvendelse overfor gitte tillatelser. De ønsker m.a.o ikke å knytte skjæringspunktet til myndighetenes godkjenning av utbyggingsplan. Hele flertallet er imidlertid enige om at reglene i del 2 bare skal gjelde tap som følge av fremtidig beslagleggelse, dvs beslagleggelse etter lovens ikrafttredelse.
